

מה כוללת העריכה הלשונית?

ככותבים, הטקסט שלכם עשוי להיראות מושלם ולא נראה שיש עוד מה לשפר בו. עבדתם עליו ועברתם עליו כל כך הרבה פעמים שכבר קשה לראות בו ליקויים או פגמים. זו בדיוק הסיבה שאתם זקוקים עכשיו לעיניים אחרות שיעברו ביסודיות ובעין מקצועית על הטקסט. לאחר שלב עריכת התוכן או העריכה הספרותית מגיע שלב **העריכה הלשונית**. כאן אפרט מה כוללת בדיוק העריכה הלשונית:

1. **תיקון שגיאות כתיב** – "היא הייתה יפה". הרבה כותבים את המילה כך - **היתה**. אך

למעשה זו טעות. המילה נכתבת עם שני יו"דים: והצורה הנכונה כלפי כללי הכתיב חסר הניקוד היא: **הייתה**. דוגמה נוספת - איך כותבים: **טורקיה**, **תורכיה**, **תורקיה** או **טורכיה**? מה הצורה הנכונה? והתשובה - לפי כללי התעתיק מלועזית כותבים: **טורקיה** וגם **טורקיה** 😊

יש הרבה סוגי שגיאות כתיב. יש שגיאות שמיעתיות (אדם כותב כפי שהוא שומע. שגיאות כאלה מופיעות בעיקר אצל חירשים וכבדי שמיעה, אך לא רק). כמו החלפת אותיות ג-ק; ט-ד. יש שגיאות כתוצאה מדיסלקציה או מסיבות אחרות. יש גם "סתם" שגיאות בשל הקלדה מהירה מדי.

2. **הבהרת ניסוח מסורבל** – ניסוח טוב מורכב ממילות קישור תקינות, מתיקון ראשי

תיבות, לעיתים יש צורך בהשמטת מירכאות או בהוספת ניקוד למילה מסוימת, כדי להבהיר את הכוונה: **א. נסו=ברחו, ב. נסו=לנסות** בציווי. אם ההקשר של המשפט אינו ברור מספיק, אוסיף במקרה הזה ניקוד.

ייתכן שבניסוח שלכם נעשה שימוש רב בצורת **סביל** (ואז רצוי להפוך אותו ל**פעיל**) לדוגמה: "לאחר מכן **הורמו** הכיסאות על השולחנות והרצפה **נשטפה**".

התיאור לאחר תיקון:

"לאחר מכן **הרמנו** את הכיסאות על השולחנות ו**שטפנו** את הרצפה".

לעיתים נעשה שימוש לא נכון בסמיכויות, כמו בדוגמה: הגענו אל היום הולדת הצורה התקינה – הגענו אל יום **ההולדת**

או שימוש יתר בשייכות:

הענפים **של** העץ הזקן הסתירו את הבת **של** המלך מתחת לענפים **שלהם**.

המשפט לאחר תיקון:

ענפי העץ הזקן הסתירו את בת המלך תחת ענפיהם.

3. **תיקון תחביר** – בעברית יש כללי תחביר ברורים. אפרט כאן כמה מהם:

סדר המילים במשפט:

במשפט בזמן הווה, הנושא יכתב לפני הנשוא: **הילה** **אוכלת** גלידה.

נושא **נשוא**

במשפט בעבר או בעתיד הכלל משתנה:

אם יש משלים פועל בתחילת המשפט הנשוא יופיע קודם ואחרי כן הנשוא:
לשמחתי(משלים), אכל (נשוא) הילד (נשוא) את כל הארוחה.

אבל, אם זה משפט תוכן, סדר הנשוא והנשוא יישמר כרגיל. קודם נשוא ואח"כ נשוא:
נראה ש(משפט תוכן) הילד אכל את כל הארוחה.

4. **תיקון פיסוק** – פיסוק תקין יאפשר לטקסט שלכם לזרום באופן שוטף, להיות קריא ומובן

לקורא. כלל אחד אומר כי אין לשים פסיק בין נשוא לנשוא: **הוא, הולך בשדה.** הצורה

הנכונה היא כמובן: **הוא הולך בשדה.**

פיסוק הנוגע לדיבור ישיר: "תן לי את המחברת בבקשה." (הנקודה נמצאת בתוך

המירכאות) לעומת זאת בציטוט: "בשנה הבאה נשב על המרפסת ונספור ציפורים נודדות".

(הנקודה נמצאת מחוץ למירכאות).

5. **האחדת המשלב הלשוני** - הטקסט צריך להיות כתוב באותה רמה לכל אורכו. יש משלב

לשוני גבוה, משלב לשוני נמוך ומשלב בינוני שהוא שפה יום-יומית לא גבוהה מדי ולא נמוכה

מדי. **בטקסט אקדמי** הכתוב במשלב לשוני גבוה, לא יהיה נכון להכניס גם מילים בסלנג או

בשפת רחוב מכיוון שכך הטקסט לא יראה מקצועי. במקרה כזה אבצע האחדה של כל המלל

לסגנון אקדמי באותה רמה. **בטקסט סיפורי** למשל, שני הגיבורים משוחחים והאישה עונה

לגבר: "סבבה לגמרי." כאן אחליף את הביטוי למגוון אפשרויות: "אני מסכימה." או "אני

מסכימה לדעתך." או "בסדר." הכול תלוי בהקשר ובסגנון הטקסט. (סבבה יתאים יותר

לספרות נוער, למשל).

6. **בחירת מילים מדויקות הנכונות יותר עבור הטקסט ומעשירות אותו.**

תיקון ביטויים משובשים: "עשה ימים כלילות". הביטוי הנכון הוא בעצם: **עשה לילות כימים**

(עבד קשה בלילות כפי שעבד בימים). אתן דוגמה לפועל שמשתמשים בו בעברית לרוב: **עשה:**

עשה כלים, עשה כביסה וכו'. במקום הפועל הזה אבחר במילה מדויקת: **שטף** כלים או **הדיח**

כלים. ובהתאמה: **כיבס** או **הפעיל את מכונת הכביסה.**

מתי **כן** אפשר להשתמש ב"עשה"? כשמתכוונים לעשייה או לביצוע פעולה כללית כגון: **עשה**

עבודתו נאמנה (ואפשר גם **ביצע**) **עשה** חיל (ואפשר גם **הצליח**), יש גם מטבעות לשון

מהמקרא ומהכתובים: "עשה ציפורניו"; "עושה שלום במרומיו".

7. **הגהה** – זהו השלב האחרון בעריכה הלשונית. בשלב זה מאתרים ומתקנים שגיאות קטנות

שאולי התפספסו בתהליך העריכה הלשונית: טעויות הקלדה; טעויות של הוספת/השמטת

אותיות; טעויות זכר/נקבה; התקנה: עיצוב פסקאות, יישור, הזחות, רווחים מיותרים, שוליים,

מספרי עמודים וכו'.

חשוב לדעת שהעריכה הלשונית מתבצעת בהתאם לכללי האקדמיה ללשון העברית,

ובהתאם לכללים רבים אחרים, שעורך לשון מקצועי בקי בהם.